

Täysistunto

Keskiviikko 11.9.2024 klo 14.00—19.16

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 80/2024 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.58 Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne (esittelypuheenvuoro): Arvoi-
sa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jossa ehdotetaan muutettavan ilmailula-
kia, uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annettua lakia ja sakon
täytäntöönpanosta annettua lakia.

Esityksen taustalla on lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annettu EU:n asetus, joka
juontaa juurensa 55-valmiuspakettiin. Asetuksen tarkoituksena on taata tasapuoliset toi-
mintaedellytykset EU:n lentoliikennemarkkinoilla samalla, kun edistetään kestävien lento-
polttoaineiden käyttöönottoa.

Lisäksi esityksellä täsmennetään vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyt-
töönnotosta annetun EU:n asetuksen eli jakeluinfra-asetuksen paikallaan olevien ilma-aluk-
sien sähkönsyöttöä koskevaa sääntelyä. — Anteeksi, otan vähän vettä.

Asetukset ovat osa Euroopan komission kesällä 21 antamaa niin sanottua 55-valmiuspa-
kettia. EU:n asetuksina ne ovat suoraan kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavaa lainsäädän-
töä, mutta ne edellyttävät täydentävää kansallista sääntelyä. Hallituksen esityksen tavoit-
teena on varmistaa lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen ja jakeluinf-
ra-asetuksen tehokas kansallinen toimeenpano ja saattaa kansallinen oikeustila vastaa-
maan uutta EU-lainsäädäntöä.

Hallituksen esityksessä toimivaltaisiksi viranomaisiksi osoitettaisiin Liikenne- ja vies-
tintävirasto Traficom ja Energiavirasto. Liikenne- ja viestintävirasto olisi toimivaltainen
viranomainen, kun kyse on ilma-aluksen käyttäjien tai unionin lentoaseman pitäjien oi-
keuksista tai velvollisuuksista. Energiavirasto olisi toimivaltainen viranomainen, kun kyse
olisi lentopolttoaineen toimittajan velvollisuuksista tai oikeuksista. Lisäksi säädettäisiin
toimivaltaisten viranomaisten tehtävistä, lentopolttoaineen toimittajan määritelmästä sekä
asetuksen edellyttämästä seuraamusjärjestelmästä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2024 vp

Esityksessä ehdotetaan, että lentoaseman pitäjät vastaisivat siitä, että paikallaan oleville ilma-aluksille toimitetaan sähköä TEN-T-verkon lentoasemilla jakeluinfra-asetuksen mukaisesti. Esityksessä myös ehdotetaan, että Suomi hyödyntäisi jakeluinfra-asetuksen mahdollistaman kansallisen liikkumavaran. Siten sähköä ei tarvitsisi toimittaa ulkoseisontapaikoille vähäliikenteisillä lentoasemilla.

Esityksellä ei ole suoria vaikutuksia valtiontalouteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.01 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Pääsääntöisesti, kun tuota lakia ja hallituksen esitystä lukee, niissä on paljon hyvää. Ei vain voi välttyä siltä ajatukselta, niin kuin EU-kysymyksissä monesti ja niin kuin viime EU-kaudella nähtiin, että tuli hienoja tavoitteita ja asioita, että viedään näitä eteenpäin, ja Fit for 55 ja niin edelleen ja niin edelleen, mutta kukaan ei oikein miettinyt, mitenkähän tämä käytännössä tehdään, mitä se sitten tarkoittaa ja päästäänkö niihin tavoitteisiin. Tässäkin on tavoite hyvä, mutta sitä, kuinka paljon polttoaineet maksavat ja mistä niitä saadaan, ei oikeastaan mieti EU:ssa varmaan kukaan. Ja pelkona on se, että kilpailukyky — ja ennen kaikkea kilpailukyky EU:ssa — kärsii, kun lentoliikennettä lähtee ohjautumaan muualle.

Mutta tämä lainsäädäntö koskee kansallisia päätöksiä, ja siellä oli nyt sitten sähkönsalpa ja seisontapaikkojen osalta käytetty joustoja. Mutta toinen kysymys on oikeastaan siinä, miksi joustoja ei käytetä nyt sitten ReFuel EU -kysymyksen osalta: eli missä voi tankata, ja pitääkö tosiaan joka paikassa olla sitten [Puhemies koputtaa] sitä uusiutuvaa osuutta korkeampia? Finnairhan nyt kärsii erityisen paljon tässä. Me ollaan täällä pussinperällä, ja uskon, että heille olisi parempi, että he voisivat silloin ehkä tankatakin jossain muualla.

Toinen kysymys on myös siitä, että EU:ssahan on lisääntynyt nyt kilpailu näiden hankintatukien kanssa. Jotkut maat ja kaupungit pystyvät tukemaan sitä, että niissä käytetään muuta kuin täysin perinteistä polttoainetta. Silloin maat kompensoivat, ja Suomella nyt ei ole tietenkään varaa tällaiseen. Miten me voisimme vaikuttaa siihen, että näitä joustoja vielä mietittäisiin ja sitä SAFia voisi sitten tankata mahdollisesti jossakin muualla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä, ja myös valiokunnan puheenjohtaja Ovaska avasi tätä ongelmaa todella hyvin. On aivan käsittämätöntä, että meillä kuviteltaisiin tällaista täällä Skandinavian nurkassa. Olemme saarekkeena täällä, ja meillä sekä laivaliikenne että lentoliikenne ovat henki ja elämä.

Yhtenä esimerkkinä, arvoisa puhemies, jos saan esittää tämän: Kun biojakeita esimerkiksi dieselpolttoaineisiin ja bensaan lisätään, jotta täytämme ne EU-säännöt, niin saamiemme tietojen mukaan aika iso osa niistä tulee Singaporesta. Sitä, millä ne siellä tehdään, kukaan ei tiedä. Varmaan siellä joku tarkastaja käy katsomassa jotakin, mutta mitä se näkee siellä, kun tehdasalueelle meno on kielletty? Se on semmoista hommaa, että siitä ei kukaan tiedä mitään. Sitten kun lasketaan päästöjä, jos tällainen Singaporesta asti oleva tuote tulee tänne ja se lasketaan nollapäästöiseksi, niin se on kyllä kamalinta itsepetosta, mitä minä olen koskaan kuullut. Valtava määrä päästöjä.

Aivan niin kuin tämä Helsingin lämmittäminen: lopetettiin kivihiili ja tuodaan jätettä Suomeen. Porvoolaisilta kysyin, miksi jätettä tuodaan Suomeen — käykäähän kysymässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2024 vp

Porvoon ihmisiltä, kun on semmoiset mielenkiintoiset parfyymituoksut siellä erään sataman lähellä. Tämä on sitten ympäristönsuojelua. Kyllä on järki jäänyt kotiin jo viime viikolla, ehkä ennenkin.

Toivoisin, arvoisa puhemies, että näihin tulisi realismia, aivan kuten edustajakollega Ovaska tässä avasi tätä ongelmaa, että jos pienille kentille nämä jakeluvaihtoehdot pannaan ja rankimmillaan, niin sehän tarkoittaa, kun on joku Joensuu tai muu, että se liikenne loppuu. Tämä suomalainen kirkasotsaisuus ja sinisilmäisyys — molemmat varmaan hyviä ominaisuuksia, jos järkevästi käytetään — tässähän tapahtuu niin, että me ajamme itseme nurkkaan, ja johtaa siihen, että me teemme itsestämme työttömien, avuttomien ihmisten paratiisin, jossa mitään ei tapahdu ja vienti sakkaa koko ajan. Kannattaa muistaa, että jos lentoliikenne tai laivaliikenne tästä maasta loppuu tai vähenee radikaalisti, niin sitten on ongelma, jonka kokoa en edes uskalla tässä istunnossa mennä esittämään, koska se on kamala tilanne, koska olemme täysin viennistä riippuvainen maa ja meidän yritykset ovat täysin riippuvaisia niistä suhteista ja lentoliikenteestä, mikä muille markkinoille tehdään. Jos joku ei usko minun puhettani, niin kannattaa mennä aamulla vaikka Helsingin lentoasemalle ani varhain katsomaan, minne koneet lähtevät. Siellä on paljon suomalaisia yritysjohdajia ja yrittäjiä ja työntekijöitä, jotka menevät muun muassa Eurooppaan ja myös toisille mantereille.

Toivon, että tässä hommassa löytyy jonain päivänä vähän parempi järki. Toki sitä on tänäänkin käytetty, mutta soisin sen olevan kirkkaampi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri vastata? Olkaa hyvä, kaksi minuuttia.

15.06 Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nämä huolet ovat aivan asiallisia ja aivan ajankohtaisia. Palataan jälleen siihen, että hyvät tavoitteet, epärealistiset toteutusmahdollisuudet. Ja tosiaan tämä jousto, joka oli nyt mahdollinen, käytetään. Mutta tässä hallituksen esityksessä siis ei säännellä joustomekanismeja, vaan se tulee suoraan sieltä asetuksesta. Eli jäsenmaissa tullaan tämä tulkitsemaan eri tavalla. Ja sitten se, mikä tässä kuitenkin on meillä, on se, että ministeriössä seurataan nyt tässä asetuksen vaikutuksia, mahdollisia velvoitteiden täyttymiseen liittyviä haasteita. Eli kyllähän tämä tilanne on äärettömän vaikea. Olimme kyllä huomanneet tämän yhden lausunnon. Ei ole riittävästi, eikä ole niin sanotusti raaka-ainetta. Hinta on liian korkea. Olemme hyvin pitkissä puissa tämän osalta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.07 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Vastausta ei siihen vielä tullut, miksi sitä joustomekanismeja, mikä olisi käytössä vuoteen 34 mennessä, ei käytetä eli sitä, että unionin alueella katsottaisiin, että tavoitteet SAFin osalta täyttyvät, eikä niin, että jokaisen maan, jokaisen kentän suurin piirtein täytyisi ne täyttää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ja ministeri Ranne, olkaa hyvä, minuutti.

15.07 Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne: Arvoisa puhemies! Eli tähän liittyy oikeastaan siihen, onko tämä soveltaminen kansallista tai EU-tasoisia. Ja sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 83/2024 vp

jos mietitään sitä toimivaltaista viranomaista, niin siellähän voidaan vielä loppu kädessä päättää ja katsoa, miten tässä toimitaan. Mutta myönnän, että tämä on vaikea tilanne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.08 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti näistä päästöistä.

Minkä ihmeen tautta Suomen valtio on ilmoittanut sinne päästökauppaan sellaiset luvut, joissa on 15 miljoonan tonnin virhe? Minkä takia näitä lukuja ei oikaista? Jokainen suomalainen veronmaksaja on oikeutettu tietämään tämän tietoisien virheiden vahingon. Sen vahinko suomalaisille veronmaksajille on miljardiluokkaa. Ja nyt me lakkautamme tässä maassa terveyskeskuksia ja vaikka mitä sen takia, että maksamme älyttömiä maksuja niiden väärin lukujen takia. Se vähin oikeus, mitä suomalaisella ihmisellä on, on luottaa siihen, että hallinto toimii rehellisesti. Ei 15 miljoonan tonnin virheellä voida tehdä mitään muuta kuin kamalaa vahinkoa Suomelle.

Ja muistakaa, arvoisat edustajakollegat, että vuonna 26 tai 27 nämä liikenteen polttoaineet siirtyvät päästökaupan piiriin, ja kun menette huoltoasemalle tankkaamaan sitä hyvää Toyota Corollanne, niin huoltoasemanhoitaja joutuu ostamaan päästöoikeuksia, niin että se pystyy myymään teille sen polttoaineen siihen Corollaan. Se tarkoittaa suomeksi sanottuna, arvoisa puhemies, sitä, että sillä eläkeläisellä Ilomantsissa tai Porissa tai jossakin muualla, jolla on pieni eläke, autoilu loppuu kokonaan, koska ei sillä ole varaa ostaa kalliin sähkön, kalliin polttoaineen ja yhä kallistuvan polttoaineen maassa yhtään mitään enää. Olisiko hyvä, että me jonain päivänä pysähtyisimme miettimään, mitä me tässä talossa oikeastaan teemme? Ei Euroopan unionikaan kunnioita yhtään mitään. Katsokaa, mitä Saksa tekee ja mitä Puola tekee: valtavat kivihiilimäärät ajetaan voimalaitoksiin, enkä ole Olaf Scholzin enkä Puolan pääministerin tai kenenkään kuullut koskaan puhuvan päästöistä. Sen päivän kun näkisin tai kuulisin, olisin onnellinen. Voin olla väärässä, arvoisa puhemies, mutta sitä päivää ei ehkä tällä vuosisadalla tule.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Ranne, olkaa hyvä.

15.09 Liikenne-, viestintä- ja sisäministeri Lulu Ranne: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Siis kyllä tässä tämän täytäntöönpanon sisällä on pyritty ottamaan kaikki mahdolliset joustot jo nyt käyttöön. Kyllä tämä on kuitenkin se iso tavoite ja myöskin tarkoitus tässä, mutta näemme kyllä nämä haasteet. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.